

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. minister Hugo de Jonge
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. staatssecretaris Ankie Broekers-Knol
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Afschrift vaste kamercommissies VWS, V&J, BH&O

Datum: 11-09-2020

Onderwerp: Brandbrief kinderartsen en jeugdartsen: "Veiligheid en gezondheid van kinderen in Griekse vluchtelingenkampen moet worden verbeterd."

Geachte minister De Jonge en staatssecretaris Broekers-Knol,

Als kinderartsen, jeugdartsen en artsen internationale gezondheidszorg en tropengeneeskunde, maken we ons al lange tijd grote zorgen over de veiligheid en gezondheid van alle kinderen in de Griekse vluchtelingenkampen. Deze zorgen hebben we naar u geuit in een brandbrief in april 2020. Helaas zijn de omstandigheden sindsdien nog verder verslechterd door de COVID-19 besmettingen en maatregelen in de kampen en de grootschalige brand in kamp Moria op 9-9-2020.

Om te beginnen willen wij graag onze waardering uitspreken voor het feit dat het kabinet heeft besloten 100 asielzoekers en vluchtelingen uit dit kamp naar Nederland te halen, waaronder 50 kinderen. Het heeft ons goed gedaan te zien dat het kabinet zich hun lot aantrekt.

Toch voelen wij ons genoodzaakt om u op te roepen om voor alle minderjarigen in de Griekse vluchtelingenkampen de omstandigheden zo snel mogelijk te verbeteren.

Ter onderbouwing van deze noodzaak, zullen we vanuit onze expertise nogmaals de grootste problemen en gevolgen benoemen.

Internationaal Verdrag niet nageleefd

Juist om internationaal de rechten van kinderen te beschermen, is het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) ontwikkeld.¹ Dit verdrag wordt niet nageleefd in de Egeïsche vluchtelingenkampen. De belangrijkste geschonden kinderrechten lichten we hieronder kort toe:

- *Recht op een toereikende levensstandaard:*

De overvolle opvangfaciliteiten op de Egeïsche eilanden leiden tot onmenselijke leefomstandigheden. Bewoners leven in tenten met ontoereikende sanitaire voorzieningen.^{2,3} De COVID-19 uitbraak in kamp Moria leidt hierdoor tot catastrofale gevolgen qua besmettingsgraad en ziektebeloop. Daarnaast leidde deze overbevolkte en onhygiënische leefomstandigheden de afgelopen jaren al bij kinderen tot een groot scala aan terugkerende gezondheidsklachten, waaronder recidiverende luchtweginfecties, huidinfecties en maagdarminfecties. Soms met fatale afloop.⁴ Medische behandeling (indien voorhanden) heeft in

dergelijke omstandigheden maar een tijdelijk effect: de levensstandaard van deze kinderen moet verbeterd worden om de vicieuze cirkel te doorbreken.

- *Recht op gezondheid en gezondheidszorg:*

Het gebrek aan fundamentele medische zorg voor kinderen op de Egeïsche eilanden is zorgwekkend: het is onvoldoende om basale preventieve en curatieve zorg te kunnen verlenen. Ondanks inzet van meerdere NGO's is er een groot tekort aan zorgverleners en medische hulpmiddelen, ook voordat de covid-19 pandemie uitbrak.⁵ Daarnaast ontbreekt het ook aan adequate geestelijke gezondheidszorg. Artsen zien een toename van kinderen met ernstige trauma gerelateerde gezondheidsklachten, die hiervoor niet behandeld kunnen worden. Deze kinderen kampen onder andere met paniekaanvallen, zelfverwonding, gedachten aan zelfdoding of doen daadwerkelijk een zelfmoordpoging.^{6, 7} Dit zal nog verder toenemen door de stressreactie die is ontstaan na de uitbraak van COVID-19 en de brand in kamp Moria.

- *Recht op bescherming tegen geweld, mishandeling en verwaarlozing*

De vluchtelingenkinderen zijn op de vlucht voor geweld, met als doel om in een veilige situatie te komen. Desondanks verblijft vier op de vijf van deze (alleenstaande) kinderen op een onveilige plek.⁸ Veel kinderen zijn al slachtoffer geworden van zowel lichamelijk als emotioneel geweld en verwaarlozing.⁶ Door afname van toezicht als gevolg van de COVID-19 pandemie, zal dit aantal nog verder toenemen. Uit een groot onderzoek blijkt dat leven in onveiligheid een negatief effect heeft op de (cognitieve) ontwikkeling, op de psychische en lichamelijke gezondheid, en zelfs gevolgen heeft voor hun volgende generatie door intergenerationele overdracht.⁹

Minimale voorwaarden waaraan te voldoen

Om een kind een goede ontwikkeling te laten doormaken (lichamelijk, geestelijk, intellectueel, moreel en maatschappelijk), waar dan ook, zijn veiligheid en een aantal basisbehoeften nodig waaraan de omstandigheden moeten voldoen. Wij roepen daarom op om kinderen in een situatie te brengen waar minimaal kan worden voldaan aan:

- **Een toereikende levensstandaard** ten behoeve van mentale en fysieke gezondheid: suffiënt onderdak en geschikte kleding in alle weersomstandigheden, voldoende adequate voeding, adequate hygiënemaatregelen, schoon drinkwater, toegang tot onderwijs en speelmogelijkheden. Dit is nog extra van belang tijdens de COVID-19 pandemie.
- **Te allen tijde toegang tot gezondheidszorg:** benodigde basiszorg voor kinderen en passende pre- en postnatale gezondheidszorg voor hun moeders. Hieronder vallen somatische zorg, psychiatrische zorg en ook preventieve gezondheidszorg.
- **Begeleiding van minderjarige kinderen:** ter voorkoming van blootstelling aan alle vormen van lichamelijk en geestelijk geweld of verwaarlozing.

Hoogachtend,

Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde

Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde Junior Afdeling

Nederlandse Vereniging voor Tropische Geneeskunde en Internationale Gezondheidszorg

AJN Jeugdartsen Nederland

Expertisegroep Global Child Health

Bronnen

1. <https://www.kinderrechten.nl/professionals/kinderrechten/>
2. <https://www.unhcr.org/news/briefing/2019/10/5d930c194/greece-must-act-end-dangerous-overcrowding-island-reception-centres-eu.html>
3. <https://www.asylumineurope.org/reports/country/greece/reception-conditions/housing/conditions-reception-facilities>
4. <https://www.artsenzondergrenzen.nl/verhalen/de-schrijnende-situatie-kamp-moria-op-lesbos/>
5. <https://www.asylumineurope.org/reports/country/greece/reception-conditions/health-care>
6. <https://www.artsenzondergrenzen.nl/verhalen/een-open-brief-over-de-noodtoestand-moria/>
7. <https://nos.nl/artikel/2247931-in-griekse-vluchtelingenkamp-proberen-zelfs-kinderen-zelfmoord-te-plegen.html>
8. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/74972>
9. The effect of multiple adverse childhood experiences on health: a systematic review and meta-analysis. Hughes K et al. Lancet Public Health. 2017 Aug

Contactpersoon

Drs W.J. van Veen - Rolink
w.j.van.veen@umcg.nl
06-26969154